

primū dirigēs et vltimū operās: vñ hāc actionē nō faciet mediū nisi mediāte vltimo: qd p3 i exēplo pūs iducto: ar tifer. n. q iducit formā: i hac operatiōe ē vltim⁹: qz null⁹ infra eū hoc pōt: vt vbi grā: ppaginare tabulas ad formā nauis pplēdā. Et iō hoc imediāte facit: s3 pparatiōz mae p volatiōz tabulaz facit mediāte iferiori artifice iquātū dat sibi regulas qles debeāt eē tabule apte ad cōpagina/ tiōez nauis: ita ē ēt i ordinib⁹ angeloz: ptātes. n. hñt actū circa ea q prinet ad trāquillitatē totius vniuersi iquātū hñt pōz nō limitatā: et talis ordo ptātūz p se facit. Alia vñ sūt q ptinent ad statū vniū pūincie vñ regni: et hoc nō fa/ ciunt ptātes nisi mediātibus pncipatib⁹: q hec p se exeqn/ tur. Quedā vñ sūt ptinetia ad aliqūē vñ ad aliqz spāliter: et h ēt pncipatus nō exequūtur nisi mediātib⁹ angelis: in qbus ēt q maiora sūt sūt imediāte p supiores: et q mino/ ra sūt imediāte ab iferioribus. (Ad 4. m. dōz. q ex hoc q ordies scde hierarchie noiant a pō: signat q ad ministra/ tiuā dispōnē ptinet: s3 nō o3 q oēs imediāte misterii exo/ quāt. Ad alia ēt duo p3 rñsio p ea q dicta sunt.

Utrum angeli ipediātur a cōtemplatiōe per executio/ ne ministerij.

Quartus sic pcedit: vñ q angeli p executiōez ministerij a pteplatiōe retardēt: qz vt habet. Thobie. iz. angelus i ministerio exñs dixit: tēpus ē vt re/ uertar ad cū q me misit: s3 nō reuertit nisi p pteplatiōē. ergo vñ q p ministeriū a pteplatiōe dei abscēsserit. (P. vna pō finita nō pōt sūt pteplari et ministrare. (P. itells creatus nō pōt sūt plura itelligere: s3 qñ ministrat angeli i/ tellū pñderat ea q agunt. g vñ q tūc dīna pteplari nō pñt (P. locus pteplatiōis ē celū empireū: s3 cū sunt hic fm Damas. nō sūt in celo. g vñ q exequēdo circa nos ministe/ riū a pteplatiōe retardentur.

Sed contra est qd dicit Grego. q sic ad exteriora pdeūt: q ab itimis nūquā recedūt. g vñ q p pteplent vñ assistāt: s3 sūt idē ministrātes et assiste/ tes. (P. bñtudo angeloz nō minuit ex eoz ministerio: s3 eoz bñtudo tota ē i pteplatiōe dīnitatis. g in nullo per ministeriū: eoz pteplatiō retardatur.

Respondeo vñm. q angeli bñ nullā operationē hñt q nō sit eēntialis bñtudinē: vñ in qua pteplatiōē bñtām nō diriganē. Et iō pteplatiō eoz se h3 ad eoz ministeria q exequunt: sicut i artifice pñde/ ratio regulaz artis ad executionē operis: eo q ipse deus ē finis oīz operū hierarchicorū: et a fine simit rō cuiusli/ bet opis. et ita se h3 finis ad opabilia: sicut pncipiū ad spe/ culabilia vt i 2. pbi. dñ. Et iō sic artifex sūt pñderat rōnez arti et exegit op' ita et āgel' sūt pteplāt deū et ministrat nobis.

Ad primū ergo dōz. q āgelus dñ discēdere a deo nō p itermisiōē pteplatiōis: aut p lo/ cū. qz itra deū currūt quocūq mittant. vt dicit Beda. eo q deus vbiq ē: s3 p hoc q ab inuisibilitate recedēs visibi/ lis appet: sicut filius exiuit a pte: et venit i mūdū visibilis hoībus scūs. Jo. i6. et sūt dñr reuertit ad deū quādo depo/ sita visibili spē ad pristinā inuisibilitatē reuertunt. (Ad 2. m. dōz. q pteplatiō āgeloz magis se h3 p modū receptio/ nis q actiōis: et iō sicut luna sūt recipit lumen a sole et illu/ minar iferiora corpa: ita ēt āgelus sūt illuminat i dīna pte/ platiōe et illuminat iferiōzē vñ ministrat circa nos. (Ad 3. m. dōz. q ea q cognoscūt diuersis rōnibus: itellū nō pōt sūt pñderare: qz nō pñt assignari diuersis silitudinibus sūt: sicut nec corp' diuersis figuris: s3 ea q cognoscūt vna rōe vñ qz vñ ē rō alteri' nō pñt pñderat sūt itelligi. (Ad 4. m. dōz. q celū empireū nō ē locus pteplatiōis fm necessita/

tē: s3 fm pgruentiā sicut et ecclia domus oīonis dñ: et ideo ratio nō sequitur.

Expositio textus.

Tem Dio. rē. Verba q sequūt sūt Gre/ goz inducētis auctoritatez Dio/ nisy nō qñtū ad vba: s3 quātū ad sensū. (Et putāt illi Michael rē. Hoc expōse cōtra dic/ scripturē: qz Michael Danielis. io. ponit i or/ dine pncipiū. Gabriel aut dñ de ordine archāgeloz. Ra/ phael aut poss3 poni i ordine angeloz scdm ea q circa sin/ gulares personas exercuit.

Quæque aia h3 angelū bonū ad sui custodiā delegatū et malū ad exercitiū.

Distin. XI. Lud quoq sciendūz est q angeli boni deputati sūt ad custodiāz ho/ minū: ita vt qscq electorum habeat Angelū ad sui pfectū atqz custo/ diā spāliter delegatū. Vñ in euan/ gelio veritas a pusilloz scādalo pñbēs ait. An/ geli eoz semp vidēt facie patris: angelos dicit eoz esse qb⁹ ad custodiā dputati sūt. Sup quē locū. Hieronym⁹ tradit vñquāq aiaz ab exor/ dio natiuitatis bñe angelū ad sui custodiā dpu/ tatū: ingens ita. Magna dignitas aiarūz est vt vñqz hēat ab ortu natiuitatis in custodiā sui angelū delegatū. Gregori⁹ quoq dicit q vnus/ quisq vnū bonū angelū sibi ad custodiā depu/ tatū: et vnū malū ad exercitiū habet. Cum enīz oēs angeli boni nostrū bonūz velint: pmuniter qz saluti oīum studeāt: ille tamē q deputatus st alicu i ad custodiā cū spāliter hortat ad bo/ nū: sicut legiē de Angelo Thobie et de angelo Petri in acribus ap' loz. Sūt et mali angeli cū desiderēt malūz hoīz: magis tamē boiem ad malū incitat et ad nocendū fortius istat ille qui ad exercitiū eius deputatus est.

Utrum singulis hominibus singuli angeli an pluribus vnus deputatus sit.

Solet aut queri vñ singuli angeli sin/ gulis hoībus an vñ plurib⁹ ad custo/ diā vel ad exercitiū deputatus sit: sed cū electi tot sint quot et boni angeli sūt plures constat eē oēs sūt bonos et malos hoīes qz boni angeli sint: et cū tot sint electi quot āgelī boni: et angeli boni ples sint qz mali plesq sint hoīes mali qz boni: nō ē ambigū ples esse bo/ nos hoīes qz sint mali āgelī: et plures eē malos hoīes qz sint mali angeli vel boni angeli.

Cōfirmat vñ angeli plurib⁹ hoībus depu/ ri: siue simul siue diuersis temporibus.

Iteocq dici opz vñ eundēq angelū bonū vel malū pluribus hoībus depu/ tari ad custodiā vel exercitiū siue eo/ dem tēpore: siue diuersis temporibus Ideo autem dicimus eodē tēpore vel diuersis

temporibus quod videtur quibusdam quod dicimus omnes homines
quod sunt simul in aliquo tempore singuli singulos an-
gelos habere possint bonos vel malos: quod licet
maior sit numerus hominum computatis in unum om-
nibus quod fuerunt et sunt et futuri sunt quam angelorum: tamen
quod decedentibus hominibus succedunt homines: et ideo
nunquam simul sunt in hac vita. Angeli vero nunquam
decedunt: sed simul omnes sunt: esse potest ut singuli
hominum dum in hac vita sunt singulos habeant ange-
los bonos vel malos ad sui custodiam vel exer-
citium destinatos. Ceterum siue ita sit siue non: non est
dubitandum unumquemque hominem habere angelum si-
bi deputatum: siue pluribus simul deputatus sit si-
ne uni singulariter. Nec est mirandum unum ange-
lum pluribus hominibus ad custodiam deputari: cum uni
homini plurimum custodiam deputetur: ita ut eorum quicunque sunt
dicatur hunc dominum vel episcopus vel abbatem.

Primo determinatur de quibusdam acti-
bus quod consequuntur omnes ordines
angelorum. assistere et ministrare: hic determinatur de quo
da actu ad quem unus ordo specialiter deputatur. scilicet
custodire homines. Et dividitur in partes duas. In prima determi-
nat de angelis quantum ad officium custodie. In secunda quantum ad
perfectum predictum officium consequentes ibi. **¶** Illud considerari
oportet. Circa primum duo facit. Primo determinat veritates.
Secundo circa determinata movet questionem ibi. **¶** Solet etiam quod
ubi tria facit. Primo movet questionem. Secundo excludit alteram
partem ibi. **¶** Et cum electi tot sint. **¶** Et excludit reliquam et expo-
nit eam ibi. **¶** So dicitur ordo. **¶** Questio. I.

Circa custodiam angelorum quoniam hic quoniam. Pri-
mo movetur angelus hominum ad custodiam depu-
tatur. 2. cuius ordinis sit custodire. 3. quorum
hominum sit custodiri. 4. utrum custodes angelus
custodiant homines quibus deputatur: vel quicunque eos de-
relinquat. 5. cum de salute hominum gaudeat angelus utrum
e contrario de perditione eorum tristetur.

¶ Utrum angeli custodiant homines.

Ad primum sic proceditur. videtur quod angeli
homines non custodiant. Deinde. n.
est custos hominum. ut dicitur Job 6. scilicet perfectior est cu-
stos quod seipsum sufficit ad custodiam quam quod custodit
mediantibus aliis: cum quod omne quod est perfectissimus deo
sit attributus: videtur quod ipse nos per angelos non custodiat. **¶** S.
custodia et servatio hominum est per gratiam: scilicet gratia deus immediate in-
fundit alicui: non per angelos. **¶** S. videtur quod eis non prestat custodire nos.
¶ S. videtur quod effectus custodie angelorum ponitur quod deferat orationes
nostas ad deum: scilicet deus videtur omnino superfluum: cum deus omnia cognoscat. **¶** S. videtur
vanum ponere angelos hominum custodes. **¶** S. custos ponitur
alicui aut per ibecillitatem: ut scilicet iungetur et offendat: aut per igno-
rantiam: ut instruat: sicut mulieribus et pueris doctores et peda-
gogi dant: scilicet homo per se potest cognoscere ea que se facienda vel vitan-
da per legem naturalem cordi impressam et potest et exequi per arbitrium liber-
tatem. **¶** S. videtur quod custodia angelorum non egeat. **¶** S. custodis est of-
ficii retrahere custoditum ab his que sibi sunt nociva: scilicet angeli non
retrahunt homines a peccatis: cum multos in peccata precipitari videamus
quod videtur quod angeli hominum custodes non sint. **¶** S. custodis est instruere
custoditum secundum modum eius: scilicet modus hominis est cognitio a
sensibilibus accipere. **¶** S. videtur quod visibilibus apparitionibus nos debe-
ret instruere: hoc autem non faciunt nisi forte raro. ergo videtur quod vel
non custodiunt vel sunt negligentes in custodiendo.

Sed contra. **¶** Quod dicitur in psalmo. angelis suis deus re-
tribuit: scilicet deus hominibus dedit demones ad exercitium ut habe-
tur ad ephesios. ultimo: non est nobis colluctatio etc. Ergo videtur
quod multo fortius dederit angelos ad custodiendum.

Respondeo. **¶** Dominus quod secundum Boetium in libro de consolati-
one: deus providentiam suam quam de omnibus rebus
habet mediantibus quibusdam causis exequitur: ut ait in primo de consola-
tione: quoniam omnium rebus providentiam habeat: specialiter tamen modo sube-
rationales sue providentie subdit: in quantum altiori modo pre ceteris
finem vine bonitatis nate sunt consequi: et altius percipiunt:
quod est voluntas: quod ergo iter deum et homines media est natura angelorum:
et secundum legem sapientie sue hoc est ordinatum: ut inferioribus per su-
piora provideat: id est ipsi angeli exequuntur divinam providentiam
circa salutem hominum adiuvando ad tendendum in finem liberandi
de ab his que processus in finem impediunt: et hoc executio vine
providentie per angelos de hominibus vocatur custodia angelorum.

Ad primum ergo dominus quod deus est custos primus et principa-
lis apud quem summa providentia residet: nec
est per suam insufficienciam quod sua providentia de hominibus exequitur per
angelos: scilicet per ordinem sue sapientie: tum quod congruit angelis: ut
scilicet eis hoc dignitas non negetur: quod sint duces hominum reductionis
in deum: et hoc deum quodammodo imitatur in quantum cooperantur
deo in introductione hominum in finem: tum quod congruit hominibus quod sunt
in statu imperfectis: quod pueritie apostolus comparat. prima corinthios
13. Unus eis custodes tamquam pueris assignatur: donec venierit
quod perfectus est evacuatur quod ex parte est. **¶** Ad 2. videtur quod sicut
in operibus artificialibus in quibus instrumenta quodammodo
disponuntur ad formam: ut ignis mollicando ferrum: et martellus
dilatando: scilicet forma cultelli inducit ab artifice per similitudinem
artis quam habet: ita et deus quod est primus custos inducit ultimam per-
fectionem coniungere finem: et per hoc servante. scilicet gratia et gloria.
Sed angelorum est preparare homines ad susceptioem gratie per illu-
minationes et alia huiusmodi. **¶** Ad 3. videtur quod non dicitur
tur deo orationes nostras deferre: quasi ipsi de hoc docerent: scilicet
quasi ipsum orantes pro nobis: sicut et sacerdos offert deo
orationem populi in quantum sua interuentio effectum ora-
tionibus impetret. **¶** Ad quartum videtur quod lumen naturalis co-
gnitionis imperfectum est: et precipue ad dirigendum in illa que
naturam excedit: voluntas et eius potest ad malum inclina-
ri multis occasioibus: id providet hominibus angelorum pre-
sentium. **¶** Ad quintum videtur quod sicut providentie divine est
sic impedire mala: ut tamen salvetur nature conditio: ita
et angelorum custodie: et id ad angelos non pertinet quod homines
custodiendo ad virtutem cogant: et a viciis retrahant: quia sic
periret libertas arbitrii et ratio meriti. **¶** Ad sextum dicen-
dum quod huiusmodi apparitiones visibiles angelorum: eo quod
sunt supra cursum nature stupore quedam incutiunt: et quo-
dammodo violenter incutiunt ad consensum in quo perit
aliquod bonum hominis quantum ad conditionem nature:
quod est inquisitio rationis. Unde huiusmodi apparitiones
non omnibus fiunt: scilicet aliquibus facte sunt ad confirmatio-
nem fidei in multis: sicut et in miracula: nihilominus tamen
per modum nostrum instruunt nos illustrando per beatitudinem
et confortando lumen intellectus nostri: et excitando ad aliquod
rectius considerandum.

¶ Utrum ad omnes ordines hierarchie pertineat custodi homines.

Ad secundum sic proceditur. videtur quod
custodire pertineat ad omnes
ordines tercie hierarchie quod scilicet Dionysius tercie hie-
rarchie primum est lumen divinum accipere per convenientiam
nostre hierarchie. id est proportionatum ad immediate
transferendum in nos: sed ille angelus dicitur custos
hominis qui immediate ipsum illuminat. Ergo videtur
tur quod custodire ad omnes pertineat. **¶** Preterea angeli

lus custos defendit hominē ab impugnatione iustitialis hostis. Sed arcere fm̄ Hrego. pertinet ad potestates. ergo videt q̄ illi ordini p̄cipue conueniat custodire. ¶ P̄. missio ordinat ad custodiam: s̄z angeli quinq; ordinū mittunt ad explendū exterius ministeriū vt dictū est. ḡ oī bus cōuenit custodire. ¶ P̄. in hominib; inueniunt diuersa officia: sed fm̄ diuersa officia distinguunt ordines angelorum: quoz officioz alique similitudines inueniunt in officiis humanis: vt dicit Hrego. ostendēs q̄liter hoīes ad ordines angeloz assument. ergo videt q̄ oēs ordines ad custodiam deputentur.

Sz contra est qd̄ dicit Hrego. angelos esse qui minima nunciāt: sed minima sunt que ad singulares p̄sonas pertinet: qz quanto bonū est cōmuni? tāto est diuiniū fm̄ p̄m in p̄mo ethicoz. ergo videt q̄ illi qui singulis hoībus p̄sunt: sunt tantū de ordine angeloz. ¶ P̄. Ber. dicit in lib. de cōsideratiōe. Putem; age los dici qui singulis hoīb; p̄ponunt in ministerium missi p̄pter eos q̄ hereditatē capiūt salutis. ḡ vī idē qd̄ p̄s.

Respondeo dicēdo: q̄ illi angeli dicunt hominū custodes q̄ immediate illos illumināt et habēt actus limitatos circa humana officia: et p̄curant q̄ ad ipsos sp̄aliter p̄tinent. Et ex hoc qd̄ immediate illuminant: excludunt a custodia angeli assistentes. Ex hoc autē q̄ habent actus limitatos ad dirigendū in humanis officiis excludit media hierar. que h̄z potestatē nō limitatam ad humana officia. Per hoc autē q̄ per custodiam p̄curant ea que pertinet ad aliquas determinatas p̄sonas: qd̄ est vltimū et minimū in actib; angeloz: deputat custodiam vltimo ordini qui est ordo angeloz.

Ad primum ergo dōm q̄ tota tertia hierar. accipit illuminatiōes p̄portionatas ad actū: et officia humana nō tñ ad hanc vel ad illā p̄sonā: sed hoc est angeloz. Et ita eis p̄uenit custodire singulos hoīes. alijs vō p̄uenit custodire singulas puincias vel regna. ¶ Ad scōz dōm q̄ inferiores angeli participāt v̄tutē superiorū in quātū ab eis illuminant: sicut fm̄ Diony. dicitur inferior angelus purgasse Ysaīā per ignē v̄tutē se: raphin: et ita etiaz inferiores angeli v̄tutē potestatiū dōm nes cōhibēt: et similiter v̄tutē aliorū superiorū ordinum possunt exequi aliqua q̄ ad eos p̄tinet circa determinatas personas. ¶ Ad tertiū dōz q̄ oēs angeli custodes mittuntur: nō tñ oēs qui mittunt custodiūt: sed vltimi tantū custodiunt: vt dictū est: qz superiores exequunt ea q̄ ad m̄ltos pertinet: et quāto ad plures tanto est ordo superior: et ideo v̄tutes sunt sup̄remi iter exequētes ministeria: quia eoz actus se extendūt nō tātū ad res humanas: sed etiā ad res nāles: vt p̄z in operatiōe signoz: et post potestates quoz actus nō tātū ad homīes: sed etiaz ad demones se extendit: et post p̄ncipatus: quoz opatio est circa totā multitudinem. Et vltimi angeli: q̄ operantē circa determinatas p̄sonas. Archāgeli vō medij sunt h̄ntes aliqd̄ cōe cūz v̄trūq; vt p̄s dcm̄ ē. ¶ Ad 4^m dōm q̄ oīa officia hūana p̄tinent ad singulares p̄sonas cū ḡbūscūq; ordinib; filitudinē hēant: dirigunt p̄ vltimū ordinē in q̄tūz p̄cipāt v̄tutes sup̄ior: vt dcm̄ ē. Sz illa officia q̄ ad multitudinē p̄tinet dirigunt p̄ p̄ncipatē v̄l archangelos: et iō hō in p̄latiōe cōstitutus illuminat ab angelo inferioris ordinis de his que ad statum persone sue p̄tinent. Sz ab angelo p̄ncipe de his que spectāt ad regimen multitudinis.

¶ Utrum omnibus hominibus deputetur angeli ad custodiam.

Ad tertium sic p̄cedit. videt q̄ nō oībus hominib; deputatur angeli ad custodiā. Custodia. n. angeloz valet

hoībus ad euitādū pericula: et ad īstruēdā ignoratiā. Sz Adaz in p̄mo statu ab v̄troq; liber fuit. ergo angelū custodem nō habuit. ¶ P̄. gratia cōfirmata in q̄busdā hominibus ē efficit vt mortālī peccare nō possint: vt p̄z in sanctificatis in v̄tero: sed cōtra īpeditentiā salutis p̄ peccatum p̄ncipālī ordinata est custodia angeloz. ergo videt q̄ tales ea nō indigeāt. ¶ P̄. ante natiuitatē ex v̄tero sacramēta salutis puero cōferri nō possunt: sed hoc ē q̄ angelus custos in homine p̄mouere itēdit. s. salutē. ḡ p̄terperio animato ante natiuitatē angeloz custodia nō d̄betur. ¶ P̄. custodia āgeloz est per hoc q̄ hoīes illuminādo īstruit: sed p̄ueri ante p̄fectā etatē non sunt capaces doctrine. ergo videt q̄ carcant angeloz custodia. ¶ P̄. scōe Thesa. ii. dicit q̄ oīs actus antixpi erit s̄z operatio nem sathane. Sed custodia angeloz ordinat cōtra tētaiones malignozum spiritūz. ergo videtur q̄ frustra ab angelo custodietur.

Sed contra videt q̄ etiā x̄pus angelūz custodes habuit. Primo per hoc qd̄ dicit Dio: n̄sius quarto caplo celestis hierar. q̄ subdebat paternis dispositiōib; mediātibus angelis: sed vt dictū est: per custodiam executio diuine dispositiōis fit de hoībus p̄ angelos. ergo videtur q̄ x̄pus angelūz custodes habuit. ¶ P̄. Luce. zz. dicitur q̄ apparuit angelus domini confortās eum. ergo videt q̄ cum confortare sit v̄n actū custodie q̄ angelūz custodem habuit.

Respondeo dōm q̄ sicut in p̄mo libro dictū est. prouidētia p̄prie est ad cōferēdū ea que p̄mouēt in finē et remouēdū ea que īpediunt. Vltimū autē in his adiutorijs est id qd̄ cōiungit fini: qd̄ a solo deo est: et ideo ea q̄ ab angelis custodib; per diuinā prouidentiaz circa singulares p̄sonas exequunt: sunt qdā p̄paratiōes īnuātes ad cōsequēdū finē vltimū: p̄parās autē nō h̄z operationē circa rez: nisi q̄ est ordinata ad finē aī finis cōsecutionē: et ideo oībus hoīb; ab infusione anime rōnalis per quā ad finē salutis ordinant custodia debet v̄sq; ad mortē qū terminat vīa p̄ficiendi in finē: nulli ergo carent custodia angeloz: nisi vel per hoc q̄ sūt īpeditibiles: vt dānati: vel p̄ h̄z q̄ finē gl̄ie cōsequūt: vt b̄ti.

Ad primū dōm q̄ quis in Adaz nō ēēt periculū ex aliq̄ corruptiōe carnis īstigan te ad malū: erat tñ periculū ex potētia peccādī: et ex d̄mone oppugnātē: et s̄lī erat debilitatis cognitiōis q̄ angel? et ideo idigebat p̄sidio custodis angeli. ¶ Ad 2^m dōm q̄ ēt si cōfirmati peccare nō possint: p̄t tñ p̄ficere: et eozum p̄fect? pōt īpediti: et p̄ hoc idiget custodia angeloz ad p̄mouēdū in bonū et remouēdū īpeditentiā. ¶ Ad 3^m dicendū q̄ p̄ueri in materno v̄tero nō recipiūt sacra eccl̄ie: qz nō subdunt actib; m̄ltroz: s̄z operib; d̄inis et angelorū subdunt: et iō eis ab īfusiōe aīe rōnalis custos āgelus assignat: per quē p̄hibet v̄tus demonis ab ei? nocumen to. et p̄ multa īpeditentiā q̄ pōt ei? p̄plexio deteriorari vt efficiat p̄nīor ad peccādū: vel etiā ipsa vīa extigui: et iū hoc ēt p̄sunt paruulis natis: q̄uis eos non illuminent. ¶ Uī p̄z r̄n̄sio ad q̄rtū. ¶ Ad q̄ntū dōz q̄ antixps ēt habebit angelū custodē: qz lex cōis p̄pter v̄nūz mutari non d̄z: et in h̄ ei? pena iustior appebit: qz b̄nficia toti nāe hūane p̄uisa sibi nō subtrahunt: nec tñ est oīno frustra custodia: qz et si ad bonū nō p̄uertat: a multis tñ malis cessabit retract? ab angelo custodie. h̄ūc. n. effectus ad min? semp p̄legat angelus p̄ custodiā in q̄cūq; obstiatio. ¶ Ad 6^m dōz q̄ x̄pus nō habuit angelū custodē. Tū qz aīa sua oīb; āgelis sup̄ior fuit immediate a v̄bo sibi v̄nito illuminata. Tum qz erat ver? p̄prehēsor. v̄n ei? bonū nec īpediti nec īuari poterat. Sz v̄osubdi paternis dispōnib; per angelos qdā

modo indirecte inq̄tū angeli istruebāt ioseph et matrē ei⁹
de his q̄ circa ip̄s puerū existēte agēda erāt: vt h̄r Matt.
2. Ad 7^m dōm q̄ angelus d̄r p̄fortasse euz nō aliqd in
ip̄m imprimēdo: sed p̄ modū misterij inq̄tū cōgratulabāt
fortitudinē ei⁹: sic hō nāliter in tribulatiōe p̄fortat ad pre
sentiaz amicoꝝ: et ita p̄ modū quo fuerat vā tristitia: fuit
p̄fortatio vā: et nō apparēs tātū: vt quidā dicūt.

Utr̄ angelus q̄q̄ relinquat hoīez cui d̄putat. III.

Quartū sic pcedit. videt q̄ angelus
q̄q̄ relinquat hoīez cui de
putat custos. Primo per hoc qd̄ h̄r Jere. si. Lu
rauius Babilonē et nō est curata: derelinqua
mus q̄ eaz: sed hoc d̄r ex p̄sona angeloz: vt dicit
glo. ḡ videt q̄ relinquat q̄n a p̄ctō nō corrigi. C. p̄. Isa.
5. d̄r. Auferaz sepē eius et erit in direptionem. glo. i. custo
diaz angeloz. ḡ idē qd̄ p̄us. C. p̄. efficaci⁹ custodit deus
hoīez q̄ angelus: s̄ de⁹ q̄q̄ reliquit hoīez: vt in psal. d̄r.
Quare me dereligiſti et. ḡ multo fortius angelus. C. p̄.
Zacharie p̄mo d̄r. Q̄ reuerſus ē angelus q̄ loquebat ad
eū. Et si h̄r Danielis. io. S̄ nō reuertit nisi q̄ abſcedit.
ergo videt q̄ angelus q̄q̄ hoīez reliquit. C. p̄. angeli
q̄q̄ sūt in celo empireo: sed cū sint ibi. nō sunt circa nos
s̄m Dama. ḡ videt q̄ aliqui nos relinquūt. C. p̄. medic⁹
sapiēs ifirmū desperatū relinqt: sed angeli custodes p̄nt
scire aliquē eē p̄scituz p̄ reuelationē et videre aliquē ob
stinatuz in p̄ctis: talis autē ē sic ifirm⁹ desperat⁹. ḡ videt q̄
etiā angelus q̄ ē q̄si medic⁹ sp̄ualis talē relinquat.

Sed contra boni angeli sūt magis p̄ni ad iuuam
dū q̄ mali ad ifestandū: sed mali nū
q̄ cessant ab ifestatiōe. ḡ nec boni a custodia. C. p̄. de ne
mie est desperadū q̄ diu ē in statu vie: s̄ ifirm⁹ nō relinq
tur a medico: nisi p̄p̄ desperationē. ergo videt q̄ angelus
nō dimittat hoīem quātūcūq̄ peccatorem.

Respōdeo dōm q̄ cū custodia angeloz sit quedā
executio diue puidētie: op̄s eē idē iu
diciū de vtroq̄: diu aut puidētia nūq̄ relinqt hoīez ex
toto: q̄ oīo in nihilū redigeret: sed v̄p̄ est q̄ magis et mi
nus puidet diuerſis s̄m eoz p̄ditionez: et iō oculi dei sup
iustos d̄r: et aures ei⁹ et. quib⁹ adeo p̄fecte prouidet: vt
oīa eis cooperent in bonū: vt d̄r Ro. 8. S̄ malos s̄z ali
quid d̄relinqt: inq̄tū p̄mittit eos subiaccere tribulatiōib⁹:
et qd̄ graui⁹ est ē in peccata ruere. Uñ ad Ro. p̄. Propte
rea tradidit eos de⁹ i reprobū sensuz et. Similr̄ ē angeli
d̄r aliq̄s derelinq̄re s̄m qd̄ inq̄tū exponunt tribulatio
nib⁹: vel ē iusto dei iudicio ab aliq̄ p̄ctō nō retrahūt: nū
q̄ tñ ita relinquūt: q̄n sit aliq̄ effect⁹ custodie inq̄tū ali
quod malū p̄hibet et ad aliq̄ bonum p̄mouet.

Ad primū ḡ dōm q̄ h̄ intelligit eē vox angelorum
discedētū ab hoīe p̄ctōre in hora mor
tis: q̄ tūc p̄ desperat de ei⁹ salute: vel pōt dici q̄ derelin
quūt s̄m qd̄: vt d̄r d̄. sic ē et de⁹. C. Uñ p̄z r̄sio ad 2^m et
tertiū. C. Ad q̄rtū dōz q̄ āgel⁹ ab eo recessit q̄tū ad ali
quē effectū: q̄. s̄. ip̄s de futuris nō illuminauerat: et nō q̄tū
ad oēm effectū custodie. C. Ad 5^m dōz q̄ q̄ncūq̄ aliquod
agēs imprimi forte ip̄pressionē remanet illa imp̄ssio i patiē
te p̄ aliq̄ t̄ps et ad absentiā agētis: vt p̄z in motib⁹ violē
tis: et ita dico q̄ ad vñ actionē angeli i hoīez pōt hō bo
naz dispōnē accipe q̄ manet in eo ad aliq̄ t̄pus: vt p̄z q̄n
aliq̄s semel deuote orat ad p̄les dies remāet ide duotior:
et ita angelus q̄uis nō sp̄ sit p̄ns pōt sp̄ custodire: inq̄tum
effect⁹ ei⁹ manet post actionē suā. C. Ad 6^m dōm q̄ nlls i
statu vie ē adeo obſtat: q̄n possit post penitētiā cōuerti.
vñ nō ē de eo desperadū: et si āgelus sciret eū p̄scitū: posset
tñ multa mala in eo ip̄dire: sic de antiq̄po d̄r est.

Utr̄ angeli voleāt de dānatiōe hoīez q̄s custodiūt. V.

Quintū sic pcedit. videt q̄ ange
li voleāt de dānatiōe ho
minū quos custodiūt. Exterior. n. luc⁹ est si
gnū interioris doloris: s̄z Ysa. 33. d̄r. Angeli pa
cis amare flebūt. ḡ v̄p̄ q̄ doleant. C. p̄. ami
coꝝ est p̄pati sibi in neccitatib⁹: s̄z angeli seruētissima cha
ritate nos diligūt. ḡ videt q̄ p̄tristēt hoīez dānatiōe cō
patiēdo. C. p̄. sapiētis est dolere de his p̄ q̄ suū gaudium
minuit: s̄z p̄ dānatiōē hoīez minuit gaudium angeloz: qd̄
eēt de p̄uersiōe eoz: de q̄ h̄r Luc. ii. Gaudium ē angelis dei
sup vno p̄ctōre et. ḡ de hoīez dānatiōe dolet. C. p̄. oē id
qd̄ est d̄riū volūto et repugnās finī est p̄tristās: s̄z dānatio
est d̄ria saluti quā volūt: et per officiū custodie pcurant.
ergo dānatio hominum eos contristat.

Sed contra Apoc. 20. d̄r. q̄ i celesti hierusalē: nec
ē luc⁹ nec ē dolor. illi at vrbis ciues
sunt angeli. ḡ de nullo dolet. C. p̄. p̄fecta b̄ritudo nō cō
patitur secum miseria: sed oīs tristitia ad miseria p̄ti
net et fugiēda est: vt in septimo ethicoꝝ p̄hs dicit. ergo
angeli beati tristes esse non possunt.

Respondeo dōz q̄ cū angeli b̄ri sint i diue volun
tatis p̄tinua p̄replatiōe cui p̄fectiss
me p̄formant nihil pōt eē d̄volūtate eoz: sic nec d̄volun
tate dei: pōt tñ eē aliqd p̄ter volūtate eoz: s̄z ip̄s inq̄tū
ē p̄missus a deo ē volūtū ab eis: sic a dō: et iō nihil pōt acci
dere de q̄ doleāt angeli: sic nec de q̄ doleat de⁹. Et iō sim
pliciter dōm ē q̄ neq̄ de p̄ctis hoīez tristat neq̄ de dā
natiōe: sed vtrobq̄ letant de iusta p̄missiōe et punitiōe.

Ad primū ergo dōm q̄ illud s̄m lram intelligit
de nuncijs Ezechie quos misit ad pa
cē ab assyrys q̄rendaz: qui audiētes blasphemias Rapa
cis scissis vestib⁹ fleuerūt. Allegorice vō exponit de apo
stolis in glo. Si at ad angelos referat itelligēdus ē dolor
nō p̄p̄: s̄z metaphorice p̄ modū quo ēt frequēter in scri
pturis deo attribuit. C. Ad scdm dōz q̄ p̄pati nō pōt: q̄
passibil⁹ nō ē. Et iō ex impassibilitate angeloz: hoc accidit
q̄ cōdolere nō p̄nt: nō ex caritatis defectu. C. Ad tertiu
dōm q̄ angeloz gaudium nō minuit ex dānatiōe: q̄ ele
ctoꝝ numer⁹ minui nō pōt. Vel pōt dici q̄ ip̄s semp gau
dēt de suis bonis opib⁹: q̄ custodiēdo egerunt: s̄z ille q̄ cu
stodit ē nō saluet. C. Ad q̄rtū dōm q̄ angeli volunt salu
tē hoīs volūtate aīte: sic et de⁹: sed voluntate p̄nte volūt
hominez dānari si meruerit. vñ p̄ns ē. vt de ei⁹ dānatiōe
nō doleant.

Expositio textus.
Unū malū ad exercitiū et. C. Uñ
iuste agi cum hoīez: q̄ demones
multo potētiores sunt hoīb⁹: nō. n. ēptās sup
terrā q̄ ei p̄paret: vt d̄r Job. 40. ḡ nō iustus ē
pugnā iter hoīez et demonē p̄stitui. C. Et dōz
q̄ cu liberū arbitriū nō possit cogi ad peccādus q̄tūcūq̄
sit demon fortis: hō resistere pōt. Uñ d̄r q̄ debilis est bo
stis q̄ nō pōt vincere nisi volēt: et sup hōi adest p̄sidiū
angeli et auxilium diuinū: si suscipere velit.

Utrum angeli proficiant in merito vel in pre
mio vsq̄ ad iudiciū. C. Distin. XI.

Primo Reterea illud p̄siderari ozyvrrū an
geli boni i merito vel in p̄mio p̄fi
ciant vsq̄ ad iudiciū. Q̄ in meritis
p̄ficiāt atq̄ quotidie magis ac ma
gis mereant q̄busdā v̄p̄ ex eo: quia
quotidie hoīez v̄tilitatib⁹ inserviūt eozq̄ p̄fe
ctibus studēt. Quibusdā ēt nihilomin⁹ v̄p̄ q̄ in

pmo pficiant. s. in cognitiōe ⁊ dilectiōe dei. ⁊ 3
n. vt aūt in pfirmatione btitudinē acceperint
eternā atq; pfectā. auget tñ quotidie eoz bti-
tudo: qz magis ac magis diligūt atq; cognoscūt:
⁊ ē eoz charitas q̄ deū ⁊ nos diligūt: ⁊ meritū
⁊ pmiū. Meritū qz p eā ⁊ p obsega ex ea nobis
ipensa merent ⁊ in beatitudine pficiunt: ⁊ ipsa
eadem est premiū quia ea beati sunt.

Auctoritatibus confirmant qd dicunt.

Et qñ angeli pficiāt in cognitiōe: ac p
bi bñtutē testimonijs scōz pfirmāt
Bicit. n. ysaias ex psona angeloz xpī
ascēdētis magnificētiā ammirātium.

Quis est iste q̄ venit de edon tinctis vestib⁹ de
bofra? Et i ps. Quis ē iste rex glie. Et q̄b⁹ ap
paret q̄ mysteriū x̄bi incarnati pleni⁹ cognoue
rūt angeli post iplerionē q̄s añ. Et sicut i cogni
tiōe hui⁹ mysterij p̄fecerūt: ita dñt eos in deita
tis cognitiōe p̄ficere. Qz at i hui⁹ mysterij cogni
tiōe p̄fecerint euidēter docet apls dicēs. Que
sit dispensatio sacri absconditi a seculis in deo:
vt inorescat mltiformis sapia dei p̄ eccliaz pri
cipib⁹ ⁊ p̄tātib⁹ in celestib⁹. Sup quē locū dicit
Hieronym⁹. angelicas dignitates p̄fatus my
steriis ad puzvl plensū nō itellerisse: donec p̄ple
ta ē passio x̄pi ⁊ ap̄loz p̄dicatō: p̄ gētes dilatata.

Qui hac inia vñ Aug. aduersari Hieronymo.

His autem videtur dicere Aug. super eundem locum epistolae dicens. Non latuit angelos mysterium regni celorum: quod opportuno tempore reuelatum est propter salutem nostram. Illis ergo a seculis innotuit supra memoratum mysterium: quia omnis creatura non ante secula: sed a seculis est. Attende lector: quia videntur dissentire in hac sententia illustres doctores. Quodque ut omnis repugnancia de medio tollatur: predicta verba Hieronimi sequentes ita determinemus: ut illis angelis qui maioris sunt dignitatis: et per quorum ministerium illa nuntiata sunt: et prope cognita a seculis fuisse: utpote familiaribus et nunciis. Illis vero qui minoris dignitatis sunt: incognita extitisse dicamus: usquequo impleta sunt precepta predicata: et tunc ab omnibus angelis perfecte fuerint cognita. Constat itaque omnes angelos in cognitione divinum mysterium sanctorum processuum temporis processisse. Unde non incongrue ipsi idem dunt angelorum sciencia ac beatitudine augeri usque ad futuram consummationem: quando in scientia ac beatitudine perfectissimi erunt ut nec augeantur amplius nec minuatur.

¶ Aliorū opinio q̄ dñr āgelos ī q̄busdā p̄dicto-
rum nō profecisse.

Alii autem dicunt angelos in confirmatione tē-
ra beatitudinis dilectionis gratia notitia fuisse

p̄dito s: vt in his vltēri⁹ nō p̄fecerint nec p̄fectu
 ri sint: p̄fecerūt tñ in scia rez exteriorz: sicut i co
 gnitiōe sacri: incarnatiōis ⁊ huiusmōi: s; nō i cō
 tēplatiōe deitatis: q; trinitatē i vnitate: ⁊ vnita
 tē in trinitate nō plenius itelligūt siue itellecturi
 sūt q̄ ab ipsa p̄firmatiōe p̄ceperint. Ita ēt dñt
 eos in charitate nō p̄fecisse post p̄firmationez:
 q; eoz charitas postea nō est aucta: ⁊ sic dñt
 eos nō p̄fecisse in meritis. S; hoc q̄stū ad vim
 merēdi: nō quātū ad numez meritorz. Plura
 .m. bona fecerūt postea q̄ tñc nō fecerāt: s; eoz
 charitas ex q̄ illa p̄cesserunt: nec est aucta: ex q̄
 tātum meruerūt ante q̄ ista adderent quātum
 postea his adiectis. Illud x̄o qd̄ alij superius
 dicūt: p̄babilitus videt. s. q̄ angeli vsq; ad iudi
 cii in scientia ⁊ in alijs proficiant.

¶ Qz qdā ančates vidēt obuiar p̃babiliozi snie.

Alib⁹ in videt obuiare quondam aucto-
ritati xba. Alt. n. Isidor⁹ in libro de
summo bono. Angeli i xbo dei oia sci-
unt anteq³ fiat: s; nec oes nec oia pfe-
cte angelos scire dixit: z lo eos in scia
pficere no remouit. Greg. quoq; in libro dialo-
gor⁹ ait. Quid e qd illi nesciat: q sciente oia sci-
unt. Vbi v⁹ dicere q oia sci⁹ angeli: z nihil sit
qd nesciant. S; accipiend⁹ e hoc de his quoru⁹
cognitio beati facit cognitor⁹: vt sit ea que ad
mysteri⁹ trinitatis z vnitatis pertinent.

¶ *Diuisio scōe partis textus.*

Inquit magister vtrū angeli dū
officiū custodie durat in
merito vel p̄mio proficiāt: ⁊ diuidit in partes
duas. p̄rio ponit duas opiniones. Scōo eligit
alterā illaz ibi. (Ilud quoq; rē.) p̄ria i du
as fin duas opiniones: quarū secūda incipit ibi. (Alij autē di
cūt rē.) ¶ Circa p̄mū tria facit. p̄rio ponit opinionē. Se
cūdo affirmat p̄ auctoritatē ibi. (Et q̄ āgeli pficiāt.) Ter
tio soluit p̄teritatē ibi. (Dis āt v̄r rē.) (Illo vō qd̄ alij rē.)
¶ Dic eligit alterā opinionē: ⁊ circa hoc duo facit. p̄rio eli
git primā opinionē. Scōo rīdet ad q̄sdā auctores q̄ sūt in
p̄trariū ibi. (In qbus tamē videt rē.) ¶ Questio. I.

Heruntur sex. Primo vtrum angeli proficiat in cognitiōe dei que est premiū cētia le. Secūdo vtrum proficiat i cognitiōe aliarū rez p illuminatiōez superioz. Tercio vtz accrescat eis aliq cognitiō p mutuā locutiōz. Quarto vtrum mysteriū incarnationis p ecclesiā didicerint. Quinto vtrum iter eos sit pugna ⁊ cōtradictio. Sexto vtrum ordinus distinctio maneat post diem iudicii.

¶ Utꝛ angeli ꝑficiāt ī viſiōe dei.

Ad primū sic pcedit. vñ q̄ āgeli i visio
ne dei pficiāt. ¶ Perfectio. n
vñ si tollit. s; auget efficacīā merēdi. s; i an
gelis btis ē pfca charitae q̄ ē radix merēdi. q̄
oēs eoz act⁹ iformāt. g. vñ q. sp magis i magi
mereāt dinā visionē i eis augeri. ¶ P. 3. An. Dis actio
creaturę ē ad aliq̄d modū āgel: vñ liberalitatē purā so
li⁹ dei ppaz dicit. s; angeli creati sūt. ergo ex actibus eoz

circa nos aliqd ei accrescit: et ita vñ qd eoz bonū semp magis ac magis augeat. ¶ P. quāto aliqd itellus est clarior tāto pspicaci⁹ intuet⁹: s; inferiores angeli p̄tine a supiorib⁹ illuminant⁹. ergo vñ qd semp limpidius deū p̄tēp̄lēt. ¶ P. si nō p̄t p̄ficere in dei v̄siōe: aut hoc est: qd pueniūt ad sūmā p̄fectionē: aut qd maioris p̄fectionis capaces nō sūt. s; p̄mū eē nō p̄t: qd sūma p̄fectio solius dei est: qd seip̄s p̄prehēdendo videt: s; nec scōz: qd sic hoies eēnt capacio res inferiores angelis: qd hoies. vt dcm̄ est possūt puenire ad modū p̄tēplationis sup̄emōz ordinū. ergo videt qd angeli ēt in dīna p̄tēplatiōe p̄ficere possunt.

Sed contra magister supra dixit qd perfectio nāe glorificate est qñ h; qd nata ē h̄re sed angeli s; glorificati: ergo totū id qd nati s; habere habēt. ¶ P. in termino motus nō p̄tingit eē motū: s; angeli nō s; in statu vie cui p̄petit motus: s; i termino. ergo videt qd ipsi p̄ficere nō p̄t: cū p̄fectus sit motus quidā.

Respondeo dōz. qd p̄ philosophū operatio et mot⁹ differūt: operatio. n. est actus p̄fecti: vt lucidi lucere: et itellus in actu itelligere: s; motus est act⁹ ip̄erfci tendētis in p̄fectionē: et id qd est in suayltima p̄fectionē h; operationē sine motu: sicut deus. qd autē distat ab yltima p̄fectionē h; operationē cūiunctā motui: et qd p̄ficere in b̄titudine est qdā motus nāe tendētis in p̄fectio nē: id qñcūq; angelus vel hō ponit in yltia sua p̄fectione: opatio eius nō est meritoria nec p̄ficiens. S; in hoc qñ. f. angelus sit in suayltia p̄fectionē ē duplex opinio. Una quā magis approbat. f. qd erit i die iudicij. Alia est qd in l̄ra tāgī qd hoc fuit in p̄ma eoz p̄firmatiōe: et hec vñ mihi p̄babili or: tū qd yltia p̄fectio rei ē in termino sue vie. Terminus autē vie angeloz fuit eoz p̄firmatiō: nō. n. nūc viatores dicunt: nisi forte scōz qd: iquātū circa viatores operat⁹: tū qd idē iudiciū ē de hoibus post mortē et de angelis post cōfirmationē vel casuz: hō aut statiz post mortē yltia sua p̄fectio p̄ferf: nisi forte aliqd purgādūz repugnet: nec differf vsq; ad diē iudicij: vt greci errātes dñt. et id dicimus qd angeli statiz i p̄firmatiōe yltimā p̄fectionē b̄titudinis p̄secuti s;: nec postmodū i v̄siōe dei p̄ficiūt in qua eoz b̄titudō essentialiter consistit.

Ad primū ergo dōz. qd p̄fectio v̄tutis includēs finē tollit rōnē meriti: et mot⁹ qd repugnat finī. s; i via ad finē auget efficacīā meriti. ¶ Ad 2^m dōz. qd ois opatio creature ordinata ē ad p̄fectionē eius: s; qñq; opatio nō est ad aliū finē: s; ipsamet ē finis. vt i p̄mo et̄bi. dñr: et sic dico qd illuminare inferiores i angelis ē dignitas eoz: qd in b̄ maxie p̄sequit⁹ dei similitudinē. Et id nō o; qd p̄ hō opatiōes aliqd mereat. ¶ Ad 3^m dōz. qd vnus angel⁹ nō illuminat aliū. vt dcm̄ ē de his qd ad eēntiā b̄titudinis p̄tinēt: s; de alijs: et id nō o; qd p̄ hoc limpidius videat dei: s; ea de qbus illuminat. ¶ Ad 4^m dōz. qd angeli sūmū gradūz p̄tēplatiōis nō attingūt: s; p̄ hoc dñr nō posse p̄ficere: qd tota eoz capacitas plena ē: nec ampliari p̄t illa capacitas angeloz p̄ meritū: sicut i hoibus qd s; i statu vie.

¶ Atq; angeli inferiores illuminēt a supioribus. II.

Secūduz sic p̄cedit. vñ qd angeli inferiores p̄ supior illuminatiōez i cognitōez rez siue diuinōz effectū nō p̄ficiūt. ois. n. opō angeli aut p̄tiet ad nāz aut ad meritū: aut ad p̄mū: s; i nālī cognitōe nō p̄ficiūt: quā totā s; i creatiōe receperūt: nec ēt i merito aut in p̄mio p̄ficiūt. g vñ qd i eis cognitio diuinōz effectū nō crescat. ¶ P. deus ē cā rez p̄ eēntiā suā. ergo i b̄ qv̄ eēntia sua cognoscit ipse eē cā: s; qñ cognoscit aliqd iquātū ē cā: cognoscit ēt effect⁹ ei⁹. g vñ qd cū angeli b̄t eēntiā dīnaz videat: qd ēt i ipsa effect⁹ eius cognoscāt: et sic i cognitōe di

uinōz effectū nō crescat. ¶ P. nihil ē cū? rō nō sit i dei scia siue v̄bo ei⁹: qd ē ars plena rōnū vinētius: vt dñr Aug. s; angeli b̄t vidēt dei v̄bz. g cognoscūt oēs diuos effect⁹. et sic idē qd p̄us. ¶ P. qd videt speculū necessario videt for mas relucētes i speculo: nisi diuersitas p̄tū speculi ipedi at: vt dñr ituet⁹ vñā partē speculi formas resulātēs in alia pte nō videat: s; dei v̄bū: qd ē sapia genita est speculū sine macula: vt dñr sapie. 7. i quo oēs rez rōes resplendēt. ergo cū v̄bū sit idiuisibile āgeli ituet⁹ v̄bū oia i eo cognoscūt: et sic idē qd p̄us. ¶ P. s; p̄bz i. 3. de aia. Intells cū itelligit difficilia nō min⁹ itelligit ifima: s; magis altissimū aut itelligibile ē eēntia dīna: s; eā āgeli vidēt. g vñ qd oia alia cognoscere p̄t: et ita eoz cognitio nō crescit.

Sed contra ē qd dixit Dio. i fine cel. hierar. qd mlti te rōnes sacramētoz latēt supernas eēntias. i. angelos: s; qñcūq; latēt aliqñ: ipse p̄t i cognitio nē eoz p̄ficere. g angeli i cognitōe p̄ficere p̄t. ¶ P. i 6^a ca. eiusdē lib. dñr qd angeli inferiores p̄ supiores a nescientia purgant⁹: s; nō liberat aliq; a nescia nisi p̄ scie acq̄sitionē. g vñ qd āgeli i acq̄redo sciam p̄ficiant.

Respondeo dōz. qd angeli p̄ficiūt i cognitōe diuinōz effectū p̄ illuminatiōes in inferiores a supiorib⁹ descendētes: et b̄ p̄ sic. Lū. n. de⁹ sit yltima cā oīz eēntiū i v̄siōe eēntie eius nō cognoscunt oēs effect⁹ ipsi⁹ de necessitate: nisi itells totā v̄tutē ei⁹ p̄prehēdat: et quāto aliq; itells limpidi⁹ eā videt: tāto plura in eo cognoscere p̄t: s; in p̄ncipis p̄mis speculatiuis: qd p̄pica cioris itells ē plures p̄clusiōes i eis vidz: et ita supiores angeli plures effectus i eēntia dīna cognoscūt qd inferiores: et de illis supiores inferiores illuminare et instruere p̄t: et tū aliq effect⁹ s; quos oēs imēdiate i v̄siōe dīne eēntie p̄cipiunt: qñs ēt hos supiores p̄fectius cognoscāt: s; et dīnam eēntiā clari⁹ intuet⁹: et vnusq;q; ordo ex illo nomē et rōnez recepit: qd ē yltimū sue virtutis ad capiendū rerū cognitio nē imēdiate in v̄siōe diuine essentie.

Ad primū ergo dōz. qd reuelatiōes diuinōz effectū um p̄tinet ad p̄mū: nō qd eēntiale: s; accidēte: et dñr p̄mū accidēte ad qd merita directe nō ordi nāt: s; supaddit ex liberalitate retribuētis. ¶ Ad 2^m dōz qd p̄ hāc rōnē p̄bat Algazel deū creaturaz sciaz h̄re iquātū suā eēntiā cognoscit: nō tñ sequit⁹ qd vidēs eēntiaz eius oia sciat: nisi ipsaz p̄fca cognitōe p̄prehēdat: et hoc āgelis nō puenit. Et p̄ hoc p̄z respōsio ad 3^m: qd quāuis v̄bz videat: nō tñ ipsuz s; modū rei cognite videt: s; s; modū cognoscētūz. i. supior: et id nō o; qd oia qd i v̄bo s; cognoscāt. ¶ Ad 4^m dōz. qd sic dñr Boe. in lib. de tri. In diuinis nō o; ad imaginatiōz dūci. Unū nō ē imaginādū rōnes rez: resplēdere i speculo eterno: s; sic forme visibiles i speculo māli: s; magis: sicut causatoz rōnes p̄existunt in sua causa: vt Dio. dñr in libro de diuinis noibus: nō ē autē necessarius: vt qui causaz videt hoc ipso oēs rōnes effectū in ea cognoscat: vt dcm̄ ē: et id rō nō p̄cedit. Vel dōz vt cōiter dñr: qd speculū eternū volūtariū ē: qd in eo nō vñ: nisi qd ipse vult ostendere: secus ē autē de speculo māli qd ex necessitate nature representat formas in eo relucētes. ¶ Ad 5^m dōz. qd nostra cognitio a sensu icipit. ideo de minus notis i magis nota s; nāz deuenimus: et id manifestissima nāe sūt nobis yltimo nota et difficillima ad cognoscēduz. s. res i māles: vt deus et angeli: s; in angelis est ecōuerso: quia ea que sūt magis nota simplr: sūt etiā notiora quo ad eos: et ideo licz essentia diuinā maxie cognoscant: vñ nō sequit⁹ qd si eā cognoscunt omnia alia cognoscāt: sed s; p̄ p̄ferctius ipsam vident ex ea in plurium effectūum cognitio nem p̄cedere possunt.

¶ Atq; angeli cognoscāt aliq p̄ mutuā loquutiōez. III.

Tertium sic pcedit. Videt q angeli
no accipiant cognitione ali
quoz per mutua locutione. Dicit. n. Basil. si nu
da et intacta aia viueremus ex solis nutibus ite
tionu cogitationes alterutru panderent: sz ange
li habet itellz no obiectu corpore. q vn alteri cogitationes
videt: et id mutua locutione non egent. ¶ In omni locu
tione oportet esse aliquod signu: qd metis occultu pceptus
exprimat. sz tale signu in angelis sensibile ee no pot nec in
lectuale: no sensibile: qz sensitiua cognitione no hnt: nec
iteru manes in intellectu tm: qz hoc eet eqliter ignotu cum
alio coceptu metis q manifestadu eet. g videt q in ange
lis manifestatio per locutiones esse no possit. ¶ In oi lo
cutione opz esse aliqd mediu p qd iteru loqueris ad audien
te deferatur. Sed tale mediu in angelis iueniri non pot. g
nec locutio. ¶ In locutione corporali son ad aures per
ueniens excitat audire ad audiendu: sz in angelis no pot po
ni aliqd tale excitatiu: cu nihil sit in vno postmodu in al
tero factu: et tamen neia esset excitatio ad attendendu si eet
locutio: qz vnus angelus no semp altez considerat. g no est
ibi locutio. ¶ a loquente recipi aliqd in audiente: sed
superiores ab inferioribus nihil recipiunt. g videt q ad mi
nus inferiores superioribus loqui no possint.

Sed contra est qd dicitur p Cor. 13. Si linguis hoiz lo
quar et angeloz: sz locutio est act lin
gue. g angeli loquunt. ¶ Angelus est maioris vtutis na
turaliter q homo: sed homo potest alteri loquedo sua cogi
tatione exprimere. g multo fortius angelus.

Respondeo dicitur q in angelis est qda locutio: q tamē
ab illuminatione differt i duob. Primo
q ad ea de q sunt: qz illuminatio ppe est de his q supior
angelus in lumine dine eentie apprehendit: q inferior ibi no
videt. vñ indiget vt in lumine supioris angeli magis veter
minato et do q sit lumē diuinum illa cognoscat: sz locutio ē
de motib libe. ar. qz in vno ali no videt. his eni duob mo
dis aliqd pt ee notu vni angelo et ignotu alteri. Scdo q ad
ad modu quo vtrūq pficiat differet fm vno q ad visionē
intellectuale requirunt ad similitudinē visionis corporalis. i. ipsa
res q intellectui pponit: et lumē sub quo videt: illuminatio
g sit p q lumē intellectus vni angeli pfectius lumen su
perioris pforat ad aliquoz cognitionē: sz locutio p hoc q
aliq pus occulta pponunt vt cognoscēda sine b q vtus co
gnoscat fortificet: vt p in recitatiōib hystoriaru in q
aliqu cognoscit qd pus nesciebat sine hoc q suus intellect
clarificet. Qualr aut aliqd possit proponi angelo vt cognos
cēdu ab ipso p ex simili nre locutiōis. Est eni aliqd in ho
mine qd alius homo de ipso nāliter pcipere pot: vt ea q ex
terioribus sensib subiacet: aliqd vō qd videri no pot sic in
teriores pceptus metis. Spēs g cepte interiori fm q ma
nent in simplici pceptōe intellectus habet rōne itelligibilis
tm: fm aut q ordinant ab itelligente vt manifestade alte
ri habet rōnez vbi. qd dicit verbū cordis: fm aut q aptan
tur et quodammodo ordinant signis exteri apparentibus. si
qd sunt signa ad visus dicunt nutus. si vō ad auditu dicit p
prie locutio vocalis. hi eni duo sensus disciplinabiles sunt.
Sic in angelis iterior pceptus metis libe. ar. subiacens ab
alio videri no pot. quando g spēm pceptā ordinat vt mani
festada alteri: dicit verbū cordis. quando vō coordinat eaz ali
cui eoz que vnus angelus in alio nāliter videre pot: illud
nāliter cognoscibile fit signū expressiu iterioris pceptus.
et talis expressio vocatur locutio: no quidē vocalis: sz itelle
ctualib signis expsa: et vtus expmēdi dī lingua eoz.

Ad primum g dicitur q Basilis itendit ab anima se
parata excludere idigētiā vocalis lo
cutionis: no autē spūalis: qualis dicta est in angelis esse. et sic

etiā exponēde sunt multe auctoritates similes: que ad hoc
iduci possunt. ¶ Ad scdm ddm: q illud naturalr notu in
vno angelo ab alio est quasi signū latētis iterius cogitatio
nis: no sensibile sed itellectuale. ¶ Ad tertium ddm: q an
geli no debet cogitari vt distātes fm situm: sicut dicimus
duo corpora vel duo puncta: qz qd facit in corporalibus si
tus: hoc facit in spūalibus ordo: vt dicit Aug. Unde no exi
gitur aliqd mediu p qd deferat locutio vnus ad alteru: sz
sufficit ad hoc solus ordo itentiōis vnus ad manifestadu
alteri. ¶ Vel ddm: q oēs cōtinuantur in radiatiōe diuini
luminis vel naturalis: vel superadditi: vt supra dictu est:
qd no sit vñ numero in oibus: sz ab vno pncipio et in vnus
finē: et ordinate in diuersis acceptū. vñ p illud lumē vnus
alterius locutionē cognoscit: sicut et essentialia eius. ¶ Ad
quartū ddm: q angelus precipue beatus semp est in actua
li cōsideratiōe supius: et per psequēs eoz que ad ipm pri
nent: quoz oim ipse est ratio cognoscēdi. nihil eni phibet
plura itelligi simul que vna rōne cognoscuntur. qz cito aut
vnus angelus ordinat locutionē suam ad alteru efficiē lo
cutione eius de pertinetibus ad illu: et ita ab eo cognoscitur:
et ide p: quomodo vñ angelus plures sibi loquētes audi
re pot: et vnus sanctus plures eum inuocātes. ¶ Ad qntum
ddm: q inferior angelus pot loqui superiori: sz no illumina
re eum: qz loquēs no itruit aliquid in audiente: sed solūmō
proponit sibi vt cognoscibile.

¶ Utrum angeli didicerint mysterium incarnationis per
homines.

Quartum sic pcedit. Videt q an
geli per hoies mysteriū
icarnatiōis didicerint. Primo per hoc qd habe
tur Eph. 3. Ut inotefcat pncipib et potestatib
in celestibus et. ¶ Supioris est illuminare et
istruere inferiores: sz quidā hoies qbusdā angelis supiores
sunt: qd pbat ex b qd dicit. 2 Cor. 5. Nōne angelos iudica
bimus comparatiōe melioris facti sz hō. ergo angeli per
hoies illuminari possunt et istru. ¶ Illi g imediate a deo
recipiūt cognitiōez: alios istruūt: sed apostoli imediate de
mysterijs ecclesie a dei filio istructi sunt. ergo videt q de
hoc etiā angelos istruere possint. ¶ Paulus dicitur ad
tertiu celū raptus. 2 Cor. 12. Et exponit quedā hō. tertiu
celū: tertiu angeloz hierarchiā: sz illi qui sunt in tertia hie
rarchia ascēdēdo. i. in sūma: illumināt inferiores angelos. er
go videt q paulus inferiores angelos illuminare potuerit.
¶ Angeli cognitionē aliquoz accipiūt et per illuminati
ōne et per locutionē: sz loqui etiā possunt inferiores superio
ribus. ergo videt q angeli ab hominib et si sint inferiores:
cognitionem accipere possint.

Sed cōtra est qd Dionysius dicit in 4. cap. ce. hie
rarchie q angeli de natiuitate xpi pmo
edocti sunt: et eos ad hoies deuenit. g ipsi ab hoibus non
didicerūt. ¶ Mysteriū icarnatiōis a pphetis est pnun
ciatu: sz reuelatiōes facte patribus et pphetis mediātibus
angelis a deo pcesserūt: vt scī cōiter dicūt. g vñ q ipsi pco
gnouerūt mysteriū icarnatiōis: et no ab hoib didicerūt.

Respondeo ddm: q in hoc videt ee qda cōtrouerfia
iter Hiero. et Aug. et Dionysii. Hiero. n.
ponit duo. s. angelos an icarnatiōez mysteriū humanitatis
xpi nesciuisse. et q ad b vñ Aug. sibi obuiare dicens eos a
seculis. i. a pncipio mudi cognouisse. Scdo ponit Hiero. q
b p hoies didicerūt. et q ad hoc vñ sibi obuiare Diony.
ponēs hoies de hoc ab angelis edoctos ee fm ordinē dine
legis inuolabilr pstitutū. Ut aut sciat qualr vñ qd q vita
te hre possit: distinguēdu est q ad pmi. q mysteriū icar
natiōis duplr pot piderari. vel qntum ad subam facti: et sic
omnes a pncipio cognouerūt. i. icarnatiōne: passiōe et bñ.

Distin. XI.

vel quod ad conditiones circumstantias factum. s. q. sub tali preside vel tali hora et h. et hoc a principio non cognouerunt. his etiam modis differenter enarrant propheti et euangelista: q. propheti annunciant substantias facti: s. euangelista recitat expletionis modum. Quam etiam ad secundum distinguendum est: q. angeli dupliciter accipiunt cognitionem aliquarum rerum: aut per illuminationem: et sic angeli per homines nihil recipiunt: sed inferiora a superioribus illuminantur: et superiores immediate a deo: per quem modum multas rationes mysteriorum ecclesie edocentur: aut per modum expletionis rerum: et sic futura contingentia cognoscunt quando actu complentur. per hoc quod eorum cause ad effectum determinantur: ut in eis cognosci possint: ita quod que circa incarnationis mysterium nesciebant quando explebant predicantibus apostolis cognouerunt: non tamen ab apostolis edocti.

Ad primum ergo dicendum: q. Augustinus vult ut dicatur in Glo. super eundem locum: q. hec determinatio: per ecclesiam: non determinet hoc verbum innotescat: s. precedens. s. illuminare omnes: ut sit sensus: q. apostolo erat data gratia illuminandi omnes per ecclesiam. i. omnes de ecclesia. Hieronymus tamen vult q. determinet hoc verbum innotescat. et tunc intelligendum est modo predicto. vel potest intelligi de ecclesia angelorum: ubi prima fuit ecclesia: et ibi ultimo nostra ecclesia congregata est: ut sit sensus: incarnationis mysterium fuit absconditum in deo: ita tamen quod a seculis innotuit principibus per ecclesiam. i. in ecclesia celesti. et hanc expositionem ponit Augustinus super Genesim quanto. **Ad secundum** dicendum: q. secundum conditionem status quilibet angelus quolibet homine simpliciter viatore maior est. unde dicitur Matthei. ii. q. qui minor est in regno celorum maior est illo. scilicet Joanne baptista: quo tamen nullus maior iter natos mulierum surrexit: s. quantum ad causas potest dici secundum quid aliquis homo aliquo angelo maior: in quantum per gratiam quam habet meretur gradum quibusdam angelis altiorum. **Ad tertium** dicendum: q. apostoli immediate instruebantur a verbo incarnato non quod essentiam verbi immediate viderent: quam tamen inferiores angeli videbant: et ideo multo plura a verbo disciebant quam etiam ipsi apostoli. **Ad quartum** dicendum: q. Paulus in illo rapto secundum quid participauit statum comprehensorum: non tamen tanta gloria perfectus fuit: ut lumen in angelos transfundere posset: quod ut dicitur: factus est illius glorie particeps miraculose quantum ad actum et non quantum ad habitum: quod est lumen glorie. **Ad quintum** dicendum: q. angelus ab homine per locutionem quorundam cognitionem accipere potest: eorum scilicet que subduntur libero arbitrio hominis: s. talia non sunt mysteria incarnationis.

Utrum iter angelos possit esse pugna.

Ad quintum sic procedit. Videtur quod iter angelos pugna esse non possit. Omnis discordia et pugna repugnat unitati charitatis: s. angeli sunt perfecti in charitate. ergo iter eos pugna esse non potest. **Ad primum** dicendum: q. quicumque patrociniū prestat contrariis causis: ita se habet quod alter eorum iniustam causam defendit: s. hoc sanctis angelis conuenire non potest: quorum rectitudo confirmata iniusticiis non patitur. ergo videtur quod non possint dici contrariis causis patrociniū pugnare. **Ad secundum** dicendum: q. ubique est ordinata prelatio non potest esse pugna vel contrarietas. quod hoc est contra rationem prelationis ut inferior superiori resistat: sed angeli ordinantur omnes secundum superius et inferius: ut prius dictum est. ergo videtur quod unus alteri non repugnet. **Ad tertium** dicendum: q. cum nullus angelus nitatur nisi ad hoc quod rectus sibi videtur: oportet quod si ad contraria nitantur quod contrarias opiniones habeant: s. contrarias opinionum altera est falsa. ergo aliquis angelus habebit falsam opinionem. hoc autem est falsum: quia falsitas in nobis appropriatur fantasie secundum philosophum in 4. meta. qua tamen ange-

Questio I.

li caret. ergo iter eos non potest esse pugna.

Sed contra est quod habetur Danielis septimo: q. quatuor veteri celi pugnabatur: per quos s. glo. intelliguntur quatuor angelice potestates regnis principalibus prelate. ergo angeli iuncte pugnabatur. **Ad primum** dicendum: q. hoc expresse habetur Danielis. io. ubi angelus ad eum loquens dixit: princeps persarum restitit mihi. xxi. diebus. ergo videtur quod etiam longas concertationes adinuicem habet.

Respondeo dicendum: q. ista verba Danielis. unde tota dubitatio oritur a sanctis diuersimode exponunt Hieronymus. n. dicit. q. ille princeps persarum qui resistit liberatiōi populi: erat malus angelus persis prelatus: sicut enim unicuique homini datur ad exercitum unus bonus et alter malus angelus: ita singulis gentibus duo spiritus preponuntur unus bonus et alter malus. S. in hoc non est minor dubitatio. constat enim quod angelus Danieli loquens bonus angelus erat. quomodo autem sibi efficaciter tot diebus malus angelus resistit: nisi iustam causam haberet. non potest dici quod si iustam habebat: etiam impossibile erat illam resistetiam multo magis per bonum angelum fieri. Et ideo dicendum est eum Gregorio: q. uterque bonus angelus fuit: quod etiam magis littere consonat: que in eadem locutione serie principem persarum notat: et michalem principem iudeorum quem constat bonum angelum esse. hec autem pugna sic intelligenda est secundum Gregorium. cum enim iudicia dei sint abyssus multa: profunditate iudiciorum eius angeli comprehendere non possunt. Et ideo quid unicuique genti vel homini debeatur secundum dispositionem diuinam non semper intelligit nisi eis reuelatur. contingit autem quandoque quod in diuersis gentibus inueniantur diuersa merita: s. quorum diuersitate videtur quod una gens alteri subesse debeat vel ab eius dominio liberari: sicut tunc in iudeis erat: quia Danielis oratio quantum in se erat liberationem populi merebatur: sed peccata populi et etiam utilitas quam iudei faciebant in regno persarum: dum per eos dei notitia diffundebatur erant in contrariis. et quod unusquisque angelus secundum officium suum ad examen diuine scientie referebat merita sibi subditorum. et ideo relatio contrarietatis meritorum per diuersos angelos facta finem diuinam expectantes pugna inter angelos vocatur. et eorum concordia est in diuine illuminationis preceptio: per quam de diuina voluntate instruunt. hoc enim omnes concorditer volunt quod percipiunt deum velle. unde dicitur Job 25. de deo quod facit concordiam in sublimibus.

Ad primum ergo dicendum: q. secundum philosophum in 9. ethic. amicitie vel concordie non repugnat diuersitas opinionum: sed solus diuersitas voluntatum. unde talis pugna que est secundum iudicia ex diuersis meritis sumpta: non obstat unitati charitatis cum voluntas eorum sit una: ut diuina. s. p. uidentia expleatur. **Ad secundum** dicendum: q. non est inconueniens contrariarum causarum utraque aliquid iusticie habere: et secundum utraque a bono defendi potest: et precipue expectando diuinam finem. **Ad tertium** dicendum: q. ordo prelationis angelorum perficit illuminationes diuinitus receptas: et ideo ea recepta unus alteri non obfistit. **Ad quartum** dicendum: q. quibus in angelis non possit esse falsa opinio: potest tamen in eis esse quorundam nescientia: ex hoc quod intellectus eorum propter potentialitatem admixtam non oino terminat ad unum et secundum quod eorum quod nesciunt cognitiones a deo vel superioribus angelis expectant interrogare in scriptura dicunt: quod tamen quod nesciunt per iudicium non adheret: ideo falli non possunt: sed secundum contrarietatem rerum que in iudicium diuinum veniunt contrarietates iter eos memorantur.

Utrum ordines durabunt post diem iudicii.

Ad sextum sic procedit. Ut quod ordines post diem iudicii non durabunt. dicitur. **Ad primum** dicendum: q. cor. ii. cum christus tradiderit regnum deo et patri: euacuabit omnem principatum et potestatem: s. autem erit in

Questio I.

resurrectio. ergo videtur qd eadē rōne alios ordines enu-
ciabit. ¶ Quidā ordines actum ppiū habent in ere-
ctione diuinorū ministeriorū: sicut pncipes: vt pñt regnis
et puincys: et angeli vt custodiāt hoies: s; ista ministeria ces-
sant post diē iudicij. s; ordines. ¶ P. maior perfectio
erit in angelis qm in corporibus inferioribus: s; i corporibus
inferioribus post diē iudicij nō erit actio: qz cessabit motus
pmi mobilis: et hoc ppter perfectionē vniuersi. s; multo mi-
nus in angelis: s; hierarchia est sciētia et actio. qd nō erūt hie-
rarchie et ordines post diē iudicij. ¶ P. Post diē iudicij
angeli in cognitiōe nō pficiēt: sed per purgationē et illumi-
nationē superiorū inferiores pficiunt in cognitiōe: vt dictū
est. qd nō erit illuminatio et purgatio: et ita nec hierarchiarū
et ordinum distinctio.

Sed contra hoies assumūt ad ordines angelorū
s; frustra esset iam distincta et ordina-
ta assumptio: si completo numero electorū ordinata distin-
ctio eē desineret. s; videt qd ordines post diē iudicij rema-
neunt. ¶ P. ad distinctionē ordinum duo cōcurrunt. scz
gradus nature: et distātia gratie: sed vtrūq; remanebit post
diē iudicij. s; et ordinum distinctio.

Respondeo dicendo: qd distinctio ordinum et hierar-
chiarum celestium potest cōsiderari vel
quātum ad essentialia hierarchie et ordinis: et sic semp erit
qd semper manebūt distincti gradus nature in angelis: et di-
uerse sortis glorie: et etia actiōes hierarchie: qz vnus aliū
illuminabit: purgabit et pficiet: vel qm ad actū psequētē
s; qd mediātib⁹ ordinib⁹ angelorū hoies reducunt in deū:
et qm ad h platio ordinū cessabit cessante statu viatorū.

Et per hoc patet responsio ad pmū: qd scdm hoc vlti-
mū itelligitur auctoritas. ¶ Ad scz di-
cendum: qd actus eēntialis ordinū est pncipalr in receptio-
ne diuini luminis: et cōsequēt in transfusione eiusdem in
inferiores: sed qd hoc ordinetur ad reductionē hoium viato-
rum accidit ipis ordinibus. vnde cessante statu vie nō opz
qd cesset distinctio ordinum: nihilominus tamē remanebit
modus recipiēdi diuinum lumē pportio natum statui via-
torum reducēdorū si essent. ¶ Ad tertiu dicēdū: qd actio
corporum que est per motū tollitur: quia motus cessabit
et omnis imperfectio euacuabitur: s; actio que est sine mo-
tu manebit. semper enim sol illuminabit inferiores acries:
ita etia et actiōes hierarchie que sine motu sunt post diē
iudicij remanebūt. Per hoc ē patet responsio ad quartū:
qd si nō sit illuminatio et purgatio ordinata ad quorundam
nouorum cognitionē per modū pfectus: et motus cuiusdā
erunt tamē cōtinuatio illuminatiōis fm qd inferiores in lu-
mine superiorū rationes secretorum diuinorū cognoscent.

¶ Expositio textus.

Scit enim Ysaas ex persona angelo-
rum rē. Vanc questionē
Dionysius dicit esse superiorum angelorū ex-
pectantium ab ipso xpo illuminari de secretis
mysterijs sue incarnationis: nō tamē ipsi christo
questiones proponunt: sed sibi inuicem ad signādū reuerē-
tiā eorū ad xpm: sicut discipuli mutuo disputātes determi-
nationē magistri expectāt. (Quid ē qd ibi nesciāt rē.) hoc
sicut dicit magister potest itelligi de his que ad beatitudi-
nē pñt. vel etiā qz nihil est ad cuius cognitionē mediū
illud nō sufficit. s; diuina eēntia. vñ nō est ex defectu ei⁹ vt ali-
quid lateat ipsaz vidēt: s; ex defectu vidētis q ipsam pfe-
cte nō cōprehēdit. qto autē intellectus vidētis perspicacior
est tāto plura in ipsa videt. ad altiorē autē pspicacitatis gra-
dū nō nisi dono ipsius dei visi ascēdit: qd qd nō cōicat ne-
cessitate sed volūtate: et ideo dicit illud speculum volunta-
rium esse vt in se hoc solum qd vult ostendat.

Distin. XII.

42

¶ Post cōsiderationē de angelis habitam agit
de aliarum rerum creatione: et precipue de ope-
rum sex dierū distinctione. **Distin. XII.**

Ec de angelice nāe pditione dicta
sufficiant. Nūc superest de aliarū
quoq; rerū creatiōe ac precipue de
operū sex dierū distinctiōe nōnulla
in mediū pferre. Cū dens in sapia
sua angelicos cōdidit spūs: alia ē
creauit: sicut ostēdit supra memorata scriptura
Gen. que dicit: in pncipio deū creasse celū. i. an-
gelos: et terrā. s. mām quattuor eltorū ad huc
confusaz et iformē: qd grecis dicta est chaos: et
hec fuit ante oēm diē. Deinde elta distingit: et p-
prias atq; distinctas spēs singulis rebus fm ge-
nus suū dedit: que nō sūt vt qbusdā scōz patrū
placuit: s; per intervalla temporū ad sex volumi-
na dierum vt alijs visum est formauit.

¶ Qd sancti tractatores vident super hoc qm ad-
uersa tradidisse: alijs dicētib⁹ omnia simul fa-
cta in materia et forma: alijs p intervalla tēporū.

Quidā nanq; sanctorū patrū q vba dei
atq; archana excellēter scrutati sunt:
sup hoc quasi aduersa scripsisse vidē-
tur. Alij qd tradiderūt oia simul in
materia et forma fuisse creata: qd Augu. sensis-
se videt. Alij vero hoc magis probauerunt atq;
asseruerūt: vt primū materia rudis atq; iformis
quattuor eltorū cōmixtiōe atq; cōfusione te-
nens: creata sit. Postmodū vero per intervalla
sex dierū ex illa materia rerū corporalū genera
sint formata fm spēs proprias. Quā sniaz Gre-
gorius Hieronymus: Beda: alijs plures cō-
mendant ac preferunt. Que quidem etiam scri-
pture geneleos: vnde prima huius rei cognitio
ad nos manauit: magis pgruere videtur.

¶ Quomodo per intervalla temporis res corpo-
rales condite sunt.

Scludū hāc itaq; traditionē ordinem
atq; modū creatiōis formationisq; re-
rū ispiciamus sicut supra memoratū
est. In pncipio creauit de⁹ celū. i. au-
gelicā naturā: s; adhuc iformē vt qbusdā placz.
et terrā. i. illā cōfusaz materiā quattuor eltorū
quā nomine terre: vt ait Aug. ptra manicheos:
iō appellauit Moyses: qz terra iter oia elta mi-
nus ē spectosa. Et illa inanis erat et incōposita
pp oīz eltorū cōmixtiōez. Eadē ē vocat aby-
sus dicēs. Et tenebre erāt sup faciē abyssi: qz cō-
fusa erat et cōmixta: spē distincta carēs. Eadē ē
materia iformis deā est aq sup quā serebat spi-
ritus